
	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ Кафедра економіки та підприємництва	
---	---	---

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Ціноутворення
Викладач	Ірина ЖУРИЛО, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва
Контактний телефон викладача	+38(050)457-54-38
E-mail:	zhuriloiv@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістовних модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 5, годин – 150, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 28 годин, самостійна робота – 94 годин. Формат: очний (Offline / Face to face) / дистанційний (Online) Мова викладання: українська Рік викладання – 2022
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram, Instagram, WhatsApp за домовленістю
Пререквізити	Вимагає знань з економічної теорії, теорії ринків, економіки підприємства, маркетингу. Крім того, ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач володіє знаннями з основ оподаткування та податкової системи України

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» – формування у студентів комплексу знань з теоретичних та методологічних основ ціноутворення, оволодіння ними прийомами розробки цінової політики і стратегії підприємства, методами розрахунків внутрішніх, зовнішньоторговельних, світових, оптових і роздрібних цін, цін міжнародних контрактів та ін.

Завдання для викладача: спираючись на сучасні наукові джерела, статистичну базу, власні знання та ерудицію, знайти ефективні засоби донесення до студентів змісту навчальної дисципліни, створити умови повноцінного засвоєння ними навчального матеріалу у межах відведеного для цього часу. Викладач самостійно обирає методичні підходи щодо досягнення поставленої мети вивчення дисципліни, віддаючи перевагу тим або іншим підручникам і посібникам, надає з цього приводу відповідні рекомендації студентам.

Завдання для студентів – оволодіння теоретичними знаннями, щодо:

- загальної характеристики системи цін, їх основних видів та функцій;
- складу ціни та формування її елементів
- концепцій та методів ринкового ціноутворення;
- особливостей установлення цін на зовнішньому ринку;

- методології розробки цінової політики та стратегії підприємства;
- цілей та методів державного регулювання цін, його впливу на економічні процеси;
- особливостей ціноутворення у галузях матеріального виробництва та у сфері послуг.

Опанувавши цей курс студент повинен **уміти**:

- застосовувати на практиці знання щодо формування цінової політики і стратегії підприємства;
- застосовувати інструментарій, потрібний для виробки ефективних цінових рішень;
- обирати методи ціноутворення в залежності від ринкових умов, сфери і цілей діяльності підприємства, та ефективно використовувати ці методи на практиці.

2. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми у результаті вивчення дисципліни «Ціноутворення» студент повинен **виробити ключові компетентності**:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;
- здатність до ефективної професійної комунікації;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;

а також, у відповідності із програмними результатами **навчитись**:

- виявляти знання та розуміння проблем ціноутворення на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;
- здійснювати професійну діяльність фахівця з ціноутворення у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;
- використовувати сучасні джерела економічної, технічної, соціальної, управлінської, облікової та іншої інформації у процесі ціноутворення;
- використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування рішень у сфері ціноутворення;
- використовувати на практиці засвоєну термінологію та отримані базові структуровані знання у сфері ціноутворення;
- вибирати та застосовувати критерії та інструментарій для обґрунтування управлінських рішень щодо цінової політики та стратегії;
- організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних з метою її використання в процесі ціноутворення;
- вибирати та застосовувати необхідний науковий, аналітичний, методичний інструментарій для ефективного ціноутворення;
- формулювати професійні завдання у сфері організації ціноутворення, беручи до уваги наявні ресурси;

набути соціальних навичок (soft-skills):

- нести відповідальність за особистий професійний розвиток;
- здійснювати професійну комунікацію, спілкування в професійних, ділових і наукових колах;
- працювати автономно та в команді, виявляти навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягти поставлених цілей;
- презентувати особисті професійні досягнення, розвивати навички публічних виступів.

При цьому компетентність передбачає набір знань, навичок і ставлень, що дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати встановлені функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або діяльності.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

При організації освітнього процесу в ЦНТУ здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до таких нормативних документів, як: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

Політика курсу передбачає дотримання наступних правил:

- Курс «Ціноутворення» передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.

- Обов'язковим вважається ведення студентами робочого конспекту, який повинен містити розгорнутий або тезисний огляд питань, віднесених для самостійного опрацювання, а також визначення ключових понять і термінів.

- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.

- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

- Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем курсу. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані під час самостійної підготовки завдання на консультації у викладача.

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися таких принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення:

- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

- Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

4. Програма навчальної дисципліни

Номер і план теми	Заняття*, к-сть год.	Короткий зміст теми
Модуль 1. Теоретичні основи і методи ціноутворення, системи цін		
Тема 1: Теоретичні основи ціноутворення: 1. Ціноутворення як ключовий елемент ринкової економіки. 2. Концепції ціноутворення в економічній теорії та в теорії маркетингу. 3. Вплив попиту і пропозиції на формування ринкових цін. 4. Конкуренція і монополія як чинники ціноутворення.	Л – 3, СЗ – 2 СР – 9	Розуміння сутності ціни як економічної категорії, поняття та основних систем ціноутворення. Усвідомлення ціни, цінової стратегії, цінової політики і тактики як основних складових маркетингу підприємства та їхнього впливу на результати його діяльності. Знання історичних течій та концепцій ціноутворення. Розуміння сутності та законів попиту і пропозиції, механізму формування ціни рівноваги в умовах класичного ринку. Знання видів ринків в залежності від рівня конкуренції та їх особливостей.

<p><i>Тема 2. Показники цінової еластичності:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринковий попит та його еластичність. 2. Чинники, які впливають на цінову еластичність. 3. Еластичність пропозиції. 	<p>Л - 2 ПЗ - 4 СР - 11</p>	<p>Знання концепції цінової еластичності, характеристики та графічної інтерпретації еластичного та нееластичного попиту. Обізнаність у питаннях сутності, визначення та застосування коефіцієнтів цінової та перехресної еластичності попиту. Уміння визначити та застосувати точкову та дугову еластичність. Знання чинників, які впливають на цінову еластичність. Усвідомлення сутності концепції еластичності пропозиції, чинників впливу на неї та аналізу впливу чинника часу на еластичність пропозиції. Володіння навичками визначення рівноважної ціни і рівноважного обсягу продажів, величини дефіциту (надлишку) товару на ринку та оцінити їх наслідки. Розуміння впливу еластичності попиту і пропозиції на цінову стратегію підприємства</p>
<p><i>Тема 3. Загальна характеристика системи цін:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система цін і ознаки, покладені в її основу. 2. Основні види цін. 3. Функції цін 	<p>Л - 4 ПЗ - 2 СР - 9</p>	<p>Розуміння сутності поняття «система цін»; системи цін окремої підприємницької структури; обставин, які обумовлюють взаємозв'язок і взаємозалежність цін у межах системи; зв'язку системи цін з економічним середовищем, в якому вона функціонує; порівняльних ознак систем цін в умовах адміністративно-командної та ринкової економіки. Знання завдань, які вирішуються за допомогою цін; вимог, яким має відповідати система цін; поділу системи цін, а також класифікації внутрішніх цін за різними ознаками. Усвідомлення зв'язку між цінами за принципом «сполучених посудин». Знання ключових функцій ціни, їх сутності та взаємозв'язку.</p>
<p><i>Тема 4. Склад ціни та формування її елементів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Склад і структура ціни. 2. Витрати та їхня роль у формуванні ціни. 3. Визначення розміру прибутку в ціні. 4. Формування в ціні товарних податків. 5. Посередницькі надбавки (знижки) в ціні. 	<p>Л - 4 ПЗ - 4 СР - 11</p>	<p>Знання елементів ціни, видів цін, сформованих на їх основі, елементного складу ціни на продукцію вітчизняного виробництва, структури ціни. Усвідомлення сутності та ролі собівартості у формуванні ціни, групування витрат, що входять до собівартості продукції. Знання різних підходів до розподілу витрат та переваг, які надає їх використання. Знання методів обліку витрат та їх сутності, зокрема методу «директ-костінг». Розуміння сутності, переваг і труднощів використання методу прямих витрат. Усвідомлення сутності, значення прибутку та методів його визначення в залежності від порядку формування цін.</p>

		Знання нормативів рентабельності одиниці продукції, які лежать в основі нормативного методу визначення прибутку. Знання сутності та порядку визначення розміру та порядку сплати непрямих податків, які входять до складу цін національних товарів. Знання переліку затверджених підакцизних товарів. Володіння навиками визначення величини акцизного збору в ціні на основі специфічної та адвалорної ставок, а також податку на додану вартість. Знання переліку товарів, які не обкладаються ПДВ. Знання стадій процесу товаропросування до кінцевого споживача та цін, які встановлюються на кожному етапі. Обізнаність у питаннях значення, порядку встановлення, розрахунку та регулювання посередницько-збутових і торговельних надбавок. Уміння розрахувати ціну з надбавкою або знижкою до ціни.
<p><i>Тема 5. Методи ринкового ціноутворення:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Витратні методи ціноутворення. 2. Методи, що спираються на попит. 3. Методи з орієнтацією на конкуренцію. 4. Економетричні (нормативно-параметричні) методи ціноутворення. 	<p>Л - 4 ПЗ - 4 СР - 10</p>	<p>Розуміння сутності витратних методів ціноутворення, області їхнього застосування, переваг і недоліків. Знання та уміння застосовувати на практиці методів, що спираються тільки на попит, а також методів, які одночасно враховують як витрати, так і попит. Знання методів з орієнтацією на конкуренцію та порядку визначення ціни відповідно до цих методів. Розуміння передумов та актуальності виникнення економетричних методів, зв'язку між техніко-економічними параметрами виробів, витратами на їхнє виробництво і рівнем цін. Оволодіння методами побудови цін на нову продукцію в залежності від рівня її споживчих властивостей з врахуванням нормативів витрат на одиницю параметра</p>
<p><i>Модуль 2. Цінова політика підприємств, ціноутворення у галузях національної економіки та у зовнішньоекономічній діяльності</i></p>		
<p><i>Тема 6. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка ціноутворення на міжнародних ринках. 2. Види зовнішньоторговельних цін. 3. Міжнародні правила торгівлі. 4. Установлення цін на експортно-імпортну продукцію. 	<p>Л - 4 ПЗ - 4 СР - 10</p>	<p>Розуміння сутності інтернаціональної вартості товару та принципів, які лежать в основі її формування. Усвідомлення сутності та випадків використання світової ціни, політики окремих держав, яка визначає рівень світових цін. Обізнаність у питаннях тарифного регулювання цін відповідно до митного законодавства України. Усвідомлення сутності поняття митних зборів та їх класифікації за різними ознаками. Знання особливих</p>

		<p>видів мит та уміння їх розраховувати. Знання переліку товарів, до яких не застосовуються митні збори, цілей і методів нетарифного регулювання цін. Обізнаність у питаннях імпорتنих квот і добровільних експортних обмежень. Розуміння специфіки ринків зовнішньої торгівлі та видів цін зовнішнього ринку, сутності та видів світових цін, умов їхнього формування. Знання видів цін товарних аукціонів, контрактних цін та їх видів. Володіння методикою визначення кінцевої ковшної ціни та ліміту ковзання. Знання умов поширення ковзання, передбачені угодами. Обізнаність у питаннях застосування цінових поправок при переході від світової до контрактної ціни. Знання міжнародних правил тлумачення торговельних угод «Інкотермс»; груп базисних умов поставок товарів; обов'язків продавця і покупця; розподілу витрат та ризиків, а також відповідальності сторін за виконання контракту в рамках кожної з цих груп. Знання цін, що обслуговують зовнішньоторговельний оборот; їх структури; умов звільнення вітчизняних експортерів від сплати непрямих податків відповідно до чинного законодавства України; умов застосування вивізного (експортного) мита. Знання переліку товарів традиційного експорту України. Усвідомлення сутності індикативних цін, їх використання і розробки. Володіння методикою формування імпоротної ціни та її окремих елементів, порядку стягнення митних зборів</p>
<p><i>Тема 7. Цінова політика підприємства:</i> 1. Цінова політика та аналіз умов безбитковості. 2. Цінова стратегія підприємства. 3. Система цінових знижок.</p>	<p>Л - 4 ПЗ - 4 СР - 9</p>	<p>Знання сутності та завдань цінової політики підприємства, методики аналізу, який має передувати її розробці. Володіння методикою аналізу умов безбитковості на основі застосування ефекту ціни та ефекту масштабу. Уміння досягти безбитковості за умов активного і пасивного ціноутворення. Розуміння сутності поняття «стратегія ціноутворення», груп цінових стратегій та їх типових видів. Обізнаність у питаннях ефективності цінових стратегій та особливості розробки цінової стратегії на взаємозамінні та взаємодоповнюючі вироби. Усвідомлення головної мети застосування цінових знижок та їх видів. Володі-</p>

		ння методикою розрахунку та знання факторів, які впливають на їхній розмір. Знання мети та видів надбавок
<p><i>Тема 8. Державна цінова політика:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі та методи державного регулювання цін. 2. Вплив державного регулювання цін на економічні процеси. 	<p>Л - 3 ПЗ - 2 СР - 9</p>	<p>Розуміння сутності та цілей цінової політики держави. Обізнаність у питаннях органів ціноутворення, форм, методів і масштабів державного втручання в ціноутворення. Знання законодавства, яке регламентує державне регулювання цін. Розуміння механізму впливу на економіку основних напрямів втручання держави в процес вільного ціноутворення</p>
<p><i>Тема 9. Ціноутворення у галузях матеріального виробництва товарів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори впливу на процес формування та рівень цін у галузі. 2. Ціни в промисловості. 3. Ціни у будівництві. 	<p>ПЗ - 1 СР - 8</p>	<p>Уміння визначити вид продукту, ринкової структури, у якій працює підприємство, характер відносин купівлі-продажу, специфічність факторів, механізмів та методів ціноутворення. Знання можливостей проведення цінової дискримінації, зокрема сегментування ринку. Розуміння ступеня державного регулювання ринку і цін на дану продукцію (послуги). Знання особливостей ринку промислових товарів, які обумовлюють специфіку ціноутворення. Володіння підходами до калькулювання собівартості промислової продукції. Знання характерних рис будівельної продукції, кошторисної вартості будівництва, складу статей прямих і накладних витрат в будівництві. Обізнаність у питаннях норм накладних витрат за видами робіт. Володіння основами визначення кошторисної собівартості будівельних робіт, кошторисного прибутку, а також базисного рівня вартості будівництва на основі кошторисних цін. Знання функцій Державного комітету з будівництва та архітектури, вимог до використання та дотримання Правил визначення вартості будівництва, складу системи ціноутворення в будівництві згідно ДБН 2000, факторів, які впливають на прибуток, а також сутності, видів та особливостей формування договірних цін</p>
<p><i>Тема 10. Ціноутворення у сфері послуг:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика сфери послуг. 2. Особливості ціноутворення у сфері послуг. 3. Транспортні тарифи. 4. Ціноутворення на туристичні послуги. 5. Ціноутворення на медичні послуги. 	<p>ПЗ - 1 СР - 8</p>	<p>Знання сутнісної характеристики, особливостей, груп галузей сфери послуг та принципів, на яких ґрунтується надання послуг. Володіння процедурами стандартизації витрат, обґрунтування базових цін на послуги, їх доповнення системою знижок та надбавок. Обізнаність у питаннях пакетного ціноутворення. Уміння аналізувати чинники, що впливають на</p>

	<p>ціноутворення у сфері послуг. Знання методів ціноутворення у сфері послуг, факторів впливу на підсумкову ціну послуги. Знання складу транспортних тарифів. Володіння методикою визначення частин витрат на перевезення, собівартості перевезення та транспортних тарифів. Знання тарифної системи транспорту та її складу. Уміння диференціювати транспортні тарифи та визначити індекс зміни тарифів для вантажних та пасажирських перевезень. Знання складових ціни на туристичні послуги та факторів впливу на неї. Обізнаність у питаннях врахування комісійних винагород посередникам при розробці ціни на туристичний продукт та варіантів формування ціни при укладенні договору з туристичними агентами на реалізацію турів. Уміння визначити ціну туристичного пакету. Знання етапів алгоритму ціноутворення на медичні послуги, складу прямих і непрямих витрат у собівартості медичних послуг, особливостей проведення поточної корекції ціни. Знання видів цінових стратегій, застосовуваних при встановленні ціни на існуючі та нові медичні послуги</p>
--	--

*Л – лекція, СЗ – семінарське заняття, ПЗ – практичне заняття, СР – самостійна робота студента

5. Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання передбачає два види контролю: поточний та підсумковий.

Поточне оцінювання роботи студента. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблених навичок виконання практичних завдань, умінь самостійно опрацювати літературу, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал.

Поточний контроль здійснюється під час семінарських і практичних занять у формах обговорення студентами актуальних питань дисципліни, аналізу ситуацій та розв'язання практичних завдань, оцінювання результатів їх самостійної роботи та індивідуальних завдань.

Здійснення поточного контролю надає змогу студентам виявити власні творчі здібності та підвищити свій рейтинг шляхом поглибленого вивчення програмного та позапрограмного матеріалу, що має сприяти формуванню особистого погляду на проблеми, порушені курсом «Ціноутворення», та вмінню самостійно їх аналізувати та вирішувати.

Вимоги до самостійної роботи:

1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.
2. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу.
3. Самостійне виконання практичних завдань за індивідуальним варіантом.
4. Самостійна підготовка до модульних контролів та іспиту.

Дієвим засобом заохочення студентів до засвоєння ними дисципліни «Ціноутворення» є застосування ефективних методів контролю й оцінки результатів навчання, які мають сприяти пробудженню інтересу студентів, їхньої пізнавальної потреби, актуалізації отриманих ними знань. Так за виконання індивідуального завдання студент отримує оцінку, яка враховує ступінь і глибину освоєння методики проведення аналізу та необхідних розрахунків, якість і точність їх виконання, широту використаних наукових джерел, активність роботи у команді, здатність надавати дієві рекомендації щодо вирішення проблем іншим студентам, дискутувати з ними.

Оцінюючи індивідуальне практичне завдання, викладач враховує не лише правильність і своєчасність його виконання, а й розуміння студентом застосовуваних методичних підходів, їх мети і логіки, що виключає можливість не осмисленого, механічного підходу студента до виконання розрахунків.

У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи студентів та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує проведення тестування та модульного контролю.

Підсумковий контроль. Підсумкове оцінювання знань студентів з дисципліни «Ціноутворення» здійснюється на основі результатів навчання студента протягом семестру, двох модульних контролів (після закінчення вивчення відповідних модулів) та заліку.

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом базового програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни, уміння вирішувати практичні завдання тощо.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань за 100-бальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
<u>Модуль 1:</u> 8 практичних занять, що передбачають використання знань і умінь з тем 1-5 (семінар, практичні завдання, співбесіди, опитування, модульний контроль)	50
<u>Модуль 2:</u> 6 практичних заняття, що передбачають використання знань і умінь з тем 6-10 (практичні завдання, співбесіди, опитування, модульний контроль)	40
Індивідуальне завдання	10
Всього	100

6. Рекомендована література

Основна:

1. Антошкіна Л. І., Скригун Н.П., Цимбалюк Л.Г. Ціноутворення та управління ціновою політикою: підручн. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. Донецьк: Юго-Восток. 2011. 321 с.
2. Білявцев М.І., Петенко І.В., Прозорова І.В. Маркетингова цінова політика: Навч. Посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 332 с.
3. Вартанян В.М., Голованова М.А., Мельніков С.М. Методи ціноутворення: теорія і практикум: навч. посіб. Х.: ХАІ, 2010. 224 с.
4. Верхоглядова Н.І., Ільїна С.Б., Іваннікова Н.А., Слабко Я.Я., Лисенко Ю.В. Основи ціноутворення: Навч. посіб. К.: Кондор, 2007. 250 с.
5. Волкова М.В. Конспект лекцій з дисципліни «Ціноутворення» / М.В. Волкова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2015. 130 с.

6. Длігач А.О. Маркетингова цінова політика: Світовий досвід, вітчизняна практика: Навч. посіб. К, 2006, 300 с.
7. Колесников О.В. Ціноутворення: 4-те вид. перероб. та доп. Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 156 с.
8. Литвиненко Я.В. Сучасна політика ціноутворення: Навч. посіб. 2-ге вид. К.: МАУП, 2003. 240 с.
9. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2012. 480 с.
10. Мендела І.Я. Ціноутворення / І.Я.Мендела. Івано-Франківськ: Вид-во «Фоліант», 2015. 74 с.
11. Окландер М. А., Чукурна О. П. Маркетингова цінова політика. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
12. Пінішко В. С. Ціни і ціноутворення: [навч. посіб.] / В. С. Пінішко, О. С. Рудницька, О.І. Юсипович Л.: Вид-во ЛКА, 2013. 192 с.
13. Тормоса Д.Г. Ціни та цінова політика: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 122 с.
14. Ціноутворення: навч. посібник / Д.І. Рижмань, Г.Я. Віннічук, І.М. Криворучко, В.М. Пилявець. К.: Аграрна освіта, 2011. 313 с.
15. Чубаков Г.Н. Стратегия ценообразования в маркетинговой политике предприятия. – М.: ИНФА, 1996.
16. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: Навч. посіб., 2-ге вид., К.: «Кондор», 2004. 212 с.

Допоміжна:

1. Абрютіна М.С. Ценообразование в рыночной экономике: Учебник. М.: Изд-во «Дело и сервис». 2002. 256 с.
2. Власюк В.Є. Проблеми формування цінової політики підприємств / В.Є Власюк, О.О. Олексієвець, К.В. Олішкевич // Молодий вчений. 2017. № 5 (45). С. 521-524. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/117.pdf>
3. Герасименко В.В. Ценообразование: Учеб. пособие. М.: ИНФРА-М. 2005. 422 с.
4. Голобова Т. В. Проблеми ціноутворення в зернопродовольчому комплексі України [Електронний ресурс]/ Голобова Т. В.// Економіка підприємства. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2011/Economics/10_81024.doc.htm.
5. Горобець А.С. Аналіз проблем ціноутворення в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Горобець А. С. Режим доступу: www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik/.../21.pdf.
6. Круковська Л. Ринок, ціни та ціноутворення в Україні: теорія та практика [Електронний ресурс] / Круковська Л. // Актуальні проблеми державного управління: збірник наукових праць Одеського регіонального інституту державного управління. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Аpdu_о2009_2/R_2/Krukovska.pdf
7. Косарева І.П. Основи управління процесом ціноутворення на промислових підприємствах / І.П.Косарева, Г.О. Сукрушева, О.В. Муравйова // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2013. № 1(21). С. 94-104.
8. Круковська Л.М. Механізми реалізації державної політики у сфері контролю цін і ціноутворення: середовище, характер та методи впливу державного управління / Л.М.Круковська. 2012. Вип. 30. С. 307-315.
9. Липсиц И.В. Коммерческое ценообразование: Учебник для вузов. М.: Издательство БЕК. 1997. 368 с.
10. Мартиненко В.В. Макроекономічні фактори ринкового ціноутворення в умовах досконалої конкуренції / В.В. Мартиненко // Науковий вісник Полісся. 2017. Т. 1. № 2 (10). С. 105-112.
11. Нэгл Т., Холден Р. К. Стратегия и тактика ценообразования. Руководство для принятия решений, приносящих прибыль. СПб: «Питер». 2001. 544 с.

12. Панасенко Т. Цінова стратегія і стратегія ціноутворення організації: термінологічна та змістовна ідентифікація [Електронний ресурс] / Т. Панасенко // Traektoria Nauki. 2015. Т. 1. № 4. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/tsinova-strategiya-i-strategiya-tsinoutvorennya-organizatsiyi-terminologichna-ta-zmistovna-identifikatsiya>
13. Радченко О.П. Удосконалення механізмів ціноутворення на продукцію аграрних підприємств / О.П. Радченко, О.О. Сурмай // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2019. Т. 18. № 1 (41). С. 69-83.
14. Слободян Н.Г. Ціноутворення та управління витратами на підприємствах харчової промисловості / Н.Г. Слободян, О.В. Саухіна // Економічний аналіз. 2018. Т. 28. № 2. С. 176-181.
15. Ушакова Н.А., Савицька Н.Л. Міжнародне ціноутворення: Навч. пос.: К.: «Професіонал». 2004. 218 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007-VI (Редакція станом на 24.06.2015) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція станом на 20.09.2015) [Електронний ресурс] // Відомості Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс] // Відомості Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про встановлення тарифів на електроенергію, що відпускається населенню» № 220 від 26.02.2015. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної ради України. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua>.
5. Ціноутворення, ціна та умови продажу. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=4paCRNp9aJw>.
6. Ціноутворення в електронній торгівлі. URL: https://pidruchniki.com/1073/ekonomika/tsinoutvorennya_elektronniy_torgivli.
7. Ціноутворення й цінова політика фірми. URL: https://stud.com.ua/20856/marketing/tsinoutvorennya_tsinova_politika_firmi.
8. Інформаційні ресурси бібліотек:
 - Бібліотека Львівського-торговельно-економічного університету. Львів, вул. Туган-Барановського, 10. Електронна бібліотека ЛТЕУ: www.dev.lac.lviv.ua/lib.
 - Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН України. Київ, пр. 40-річчя Жовтня, 3: <http://www.nbuv.gov.ua>.
 - Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України. Львів, вул. Стефаника, 2: <http://www.lsl.lviv.ua/>.
 - Львівська обласна універсальна наукова бібліотека. Львів, просп. Шевченка, 13: <http://lounb.lviv.ua/>.
9. Державна служба статистики України. Київ, вул. Шота Руставелі, 3: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Періодичні видання (журнали, тижневики):
 - Актуальні проблеми економіки: <http://eco-science.net/Arhive.html>.
 - Бізнес Інформ: www.business-inform.net.
 - Економіка України: <https://journals.ua/business/ekonomika-ukrainy-ukrainskiy>.
 - Економіка, фінанси, право: efp.in.ua/arhiv-nomeriv.
 - Економіст: ua-ekonomist.com.
 - Економічний Часопис XXI: <http://soskin.info/ea/avtory.html>.
 - Фінанси України: fu.minfin.gov.ua.
11. Сайти державних органів влади:
 - Верховної Ради України: www.rada.gov.ua.

- Державної податкової адміністрації України: www.sta.gov.ua.
- Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua.
- Державної митної служба України: www.customs.gov.ua.
- Рахункової палати України: www.as-rada.gov.ua.
- Інституту економічних досліджень та політичних консультацій: www.Ier.kiev.ua.